

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 3

Číslo materiálu v sadě: 7

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: První světová válka

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: 1. světová válka, Trojspolek, Trojdohoda, blesková válka, zákopová válka

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák dokáže rozlišit příčiny a záminku, které vedly k první světové válce, vyjmenovat členy proti sobě stojících bloků – Trojspolku a Trojdohody. Umí popsat fáze 1. světové války a určit rozdíly mezi bleskovou a zákopovou válkou.

Metodický list/anotace

Stručná motivačně výkladová prezentace opatřená úkoly a obrazovým materiálem pomůže žáku pochopit rozdíl mezi příčinami a záminkou první světové války. Uvedená fakta jsou žáku vodítkem k popsání jednotlivých fází války a rozložení sil v Evropě v boji velmocí o nové rozdělení světa na počátku 20. století.

Datum vytvoření: 6.4. 2013

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

DVACÁTÉ STOLETÍ

od 1. svět. války – do 90. let 20. stol.

→ tzv. **krátké století**

- ❖ 1. světová válka (1914 – 1918)
- ❖ 2. světová válka (1939 – 1945)
- ❖ studená válka (1947 – 1991)

Mapa mocenských bloků před 1. světovou válkou 1914

Obrázek č. 1

Úkol:

Víš, jaké byly skutečné příčiny první světové války a co posloužilo pouze jako záminka?

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

r. 1871 – sjednocení Německa, ek. rozmach
→ snaha o získání kolonií

- **příčina 1. světové války** – snaha o nové rozdělení světa mezi velmoci

2 bloky:

TROJSPOLEK – Německo, Itálie, Rak.-Uhersko

TROJDOHODA – Velká Británie, Francie, Rusko

- **záminka 1. sv. války** – zavraždění rakouského následníka trůnu **Františka Ferdinanda d'Este** v **Sarajevu**

Zatčení Gavrila Principa

po jeho úspěšném atentátu na prince Františka Ferdinanda d'Este
28. června 1914 v Sarajevu

Obrázek č. 2

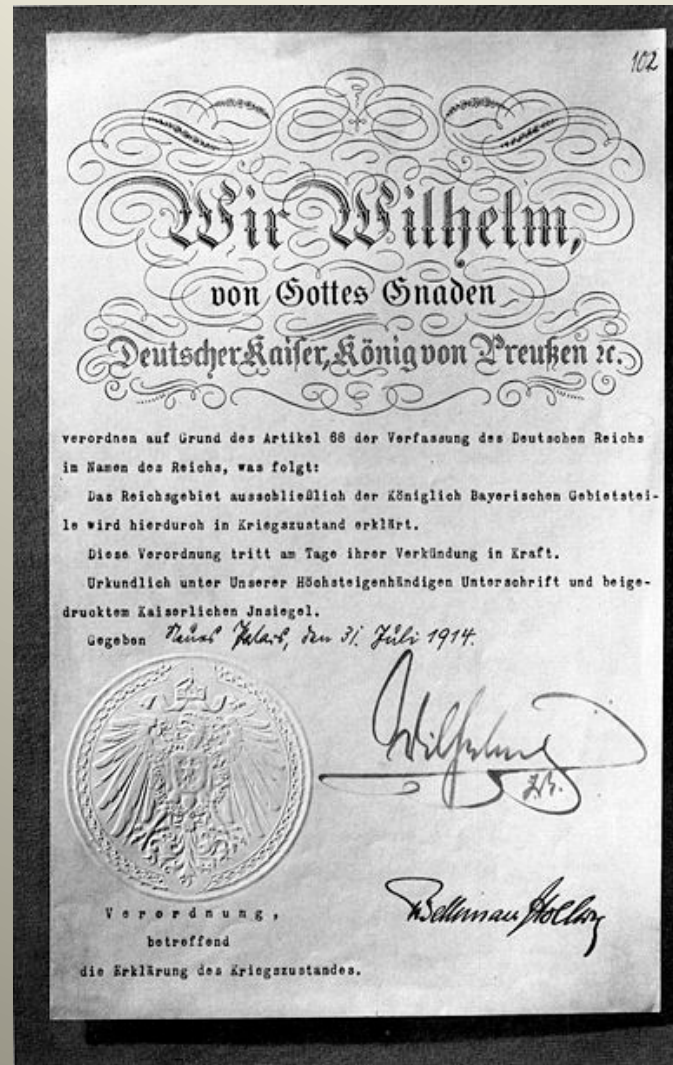
PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

- **28.7. 1914** - začátek války (Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku)
- pokus o tzv. „bleskovou válku“ selhal (N x Fr, VB → zastavena u Paříže; R-U x Ru → protiútok až ke Karpatům; Itálie přešla na stranu Trojdohody)
- porážka tzv. **Centrálních mocností** – Německa a Rakouska-Uherska

Vyhlášení války Německem

31.7. 1914

Obrázek č. 3

Do týdne po sarajevském atentátu a vyhlášení války Rakouska-Uherska Srbsku **(28.7. 1914)** vstoupily do války členské země Trojspolku a Trojdohody. Z asijských zemí vstoupilo do války po boku Dohody Japonsko a Osmanská říše po boku Německa a Rakousko-Uherska. Válka získává celosvětový rozměr.

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

- „**zákopová válka**“ - zdlouhavá, velké ztráty
 - **zbraně** – použití tanků, dělostřelectva, letadel, ponorek, bojových plynů (yperit)
 - **r. 1916** - bitva o pevnost **Verdun**, na ř. **Sommě**
 - po boku Centrálních mocností - **Turecko, Bulharsko**
 - po boku Dohody - **Srbsko, Itálie, Řecko, Rumunsko** a některé mimoevropské země
- **vyrovnané výsledky bojů, vyčerpanost, hlad**
- Úkol: Jak vznikl název bojového plynu „yperit“?

Obrazy první světové války

Obrázek č. 4

Řešení:

Bojový plyn „yperit“ byl pojmenován podle belgického města Ypres, kde byl Němci r. 1915 poprvé použit. Způsobuje puchýře a poleptání sliznic.

Zákopová válka na západní frontě; německý dvouplošník Albatros D.III; britský tank Mark I překračuje zákop; kulomet Vickers obsluhovaný vojákem v plynové masce; bitevní loď Královského námořnictva HMS Irresistible potápějící se po zasažení minou v bitvě o Gallipoli

Francouzský 87. regiment u Verdunu 1916

Obrázek č. 5

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

- **po r. 1917** – hosp., sociální a politická **krize**
- **centrálně řízené hospodářství** – přiděly potravin a jiného zboží
- **převaha na straně Dohody**
- Německo zahájilo tzv. „**totální válku**“
(bezohledný boj, ponorková válka, Německo nereagovalo na výzvu amerického prezidenta Wilsona na uzavření míru)
- **Rusko** vystoupilo z války (VŘSR 1917)
→ **obrat ve válce**
- **USA** - vstup do války (předtím zásobovaly Dohodu)

Ruská revoluce 1917

Záběr z filmu *Deset dní, které otřásly světem* od Sergeje Ejzenštejna(1927)

Obrázek č. 6

Ozbrojený převrat, provedený v Rusku 7.listopadu 1917. Pod vedením hlavního představitele bolševiků V. I. Lenina byla připravena akce, která významně ovlivnila celosvětové dění ve 20. století. Byl to také začátek občanské války v Rusku.

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

- **r. 1918** – poslední rok války
- **jaro, léto** - ofenzíva Německa v Ardenách (40 divizí staženo z východní fronty)
→ útok zastaven
- postupná kapitulace spojenců Německa
- **11. listopad 1918** - kapitulace Německa
→ přijato **14 bodů mírových zásad**
prezidenta USA Wilsona

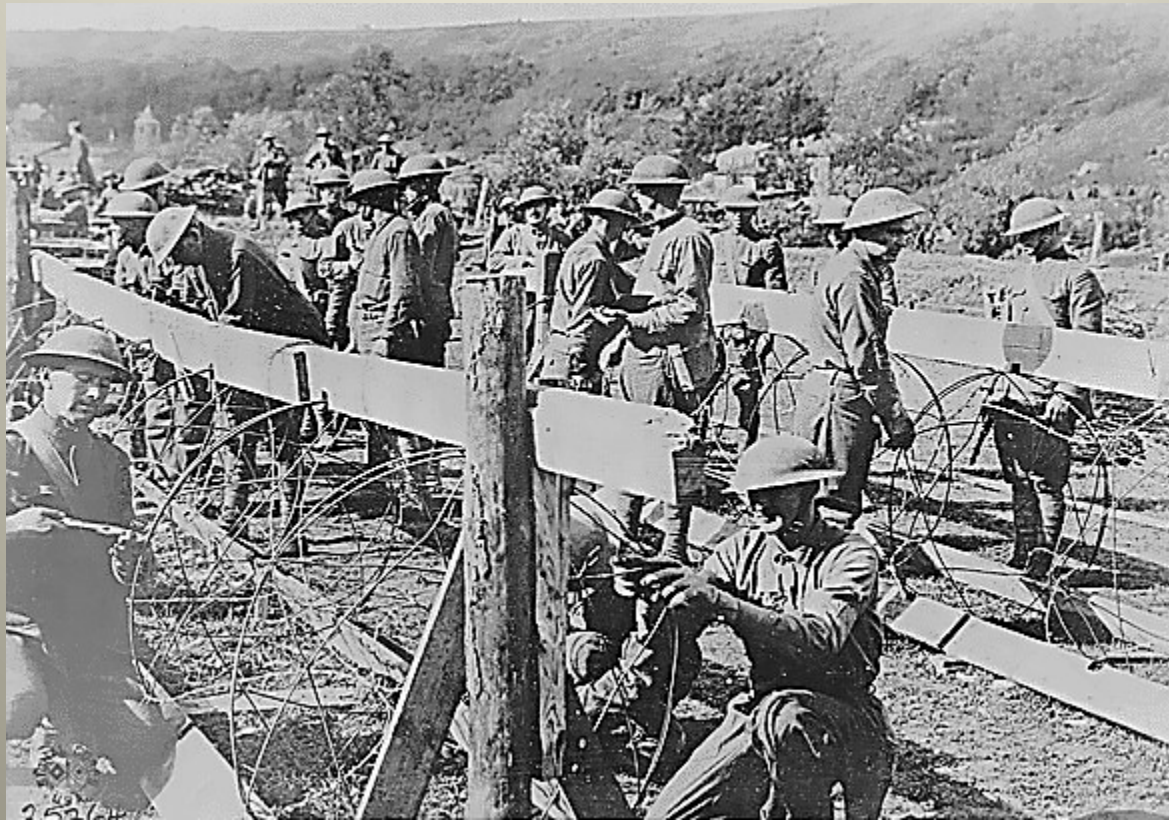
Úkoly: Víte, jaké byly ztráty v 1. svět. válce?

Řešení:

V první světové válce padlo 10 milionů vojáků, 20 milionů bylo zraněno, výdaje činily 600 mld. zlatých marek.

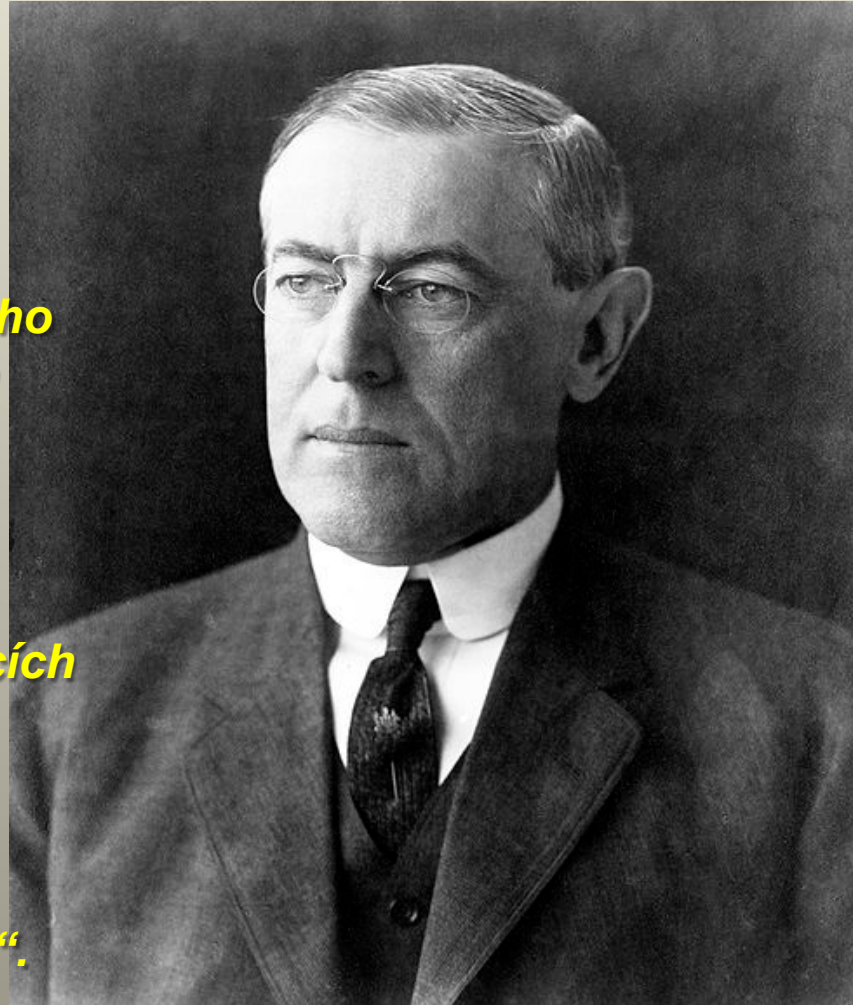
Američtí vojáci se vrací z bitvy u St. Mihiel září 1918

Obrázek č. 7

Čtrnáct bodů prezidenta Wilsona

Body 1.-5. se věnují zásadám poválečné spolupráce, body 6.-13. hovoří o vytvoření poválečného uspořádání světa na základě zásady sebeurčení národů a vzniku etnických státních hranic nezávisle na výsledcích války, poslední bod č. 14 se týká vzniku mezinárodní organizace – „Společnost národů“.

Čtrnáct bodů prezidenta Wilsona byl program amerického prezidenta Woodrowa Wilsona, se kterým vystoupil na zasedání Kongresu 8. ledna 1918. Týkal se mezinárodního uspořádání světa po první světové válce.

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

HISTORICAIR. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Map_Europe_alliances_1914-en.svg >

Obrázek č. 2

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gavrilo_Princip_captured_in_Sarajevo_1914.jpg >

Obrázek č. 3

WILHELM II.. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kriegserkl%C3%A4rung_Erster_Weltkrieg.jpg >

Obrázek č. 4

DNA-WEBMASTER. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:WW1_TitlePicture_For_Wikipedia_Article.jpg >

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:French_87th_Regiment_Cote_34_Verdun_1916.jpg >

Obrázek č. 6

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Stormningen_av_vinterpalatset.jpg >

Obrázek č. 7

W.WOLNY. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Battle_of_St._Mihiel_03.jpg >

Obrázek č. 8

PACH BROTHERS, New York. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 6.4.2013]. Dostupný na WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:President_Woodrow_Wilson_portrait_December_2_1912.jpg >